

Від троянд до трансформаторів: як митниця «втратила» 18 мільйонів доларів на квітковій контрабанді

15 червня 2026 р., 17:09

423 0

Від троянд до трансформаторів: як митниця «втратила» 18 мільйонів доларів на квітковій контрабанді

Призначена колишнього детектива НАБУ Оresta Мандзя на посаду очільника митниці супроводжувалася традиційними запевненнями про безкомпромісну війну з тінню.

Реальні вітчизняного квіткового імпорту у 2026 році нагадують суцільне документальне чарівництво: понад 80% голландських троянд та хризантем безслідно зникають під час перетину українського кордону, а ті поодинокі партії, що дивом доїжджають, оформлюються за цінами, які втричі нижчі за закупівельні. Поки парламентські ТСК сором'язливо зменшують масштаби аномалій у своїх звітах, а митниці вибивають собі підвищення зарплат до 72 тисяч гривень та пільгову іпотечу «ЄСосел», державний бюджет за три роки втрачав понад 18 мільйонів доларів — суму, яку європейські партнери змушені виділяти нам на відновлення знищених трансформаторів.

Митниця отримала нового керівника — Оresta Мандзя, який до цього працював старшим детективом у Національному антикорупційному бюро та загалом має майже 30-річний досвід протидії економічним злочинам. Одним із головних завдань проритетів пан Мандзя визначив боротьбу із контрабандою та викоринення корупційних схем на митниці. Що ж, ми раді допомогти у такому починанні і навіть показати, як доволі швидко і дуже точно визначити ті зовнішноторговельні операції, які без перебільшення потребують термінового втручання.

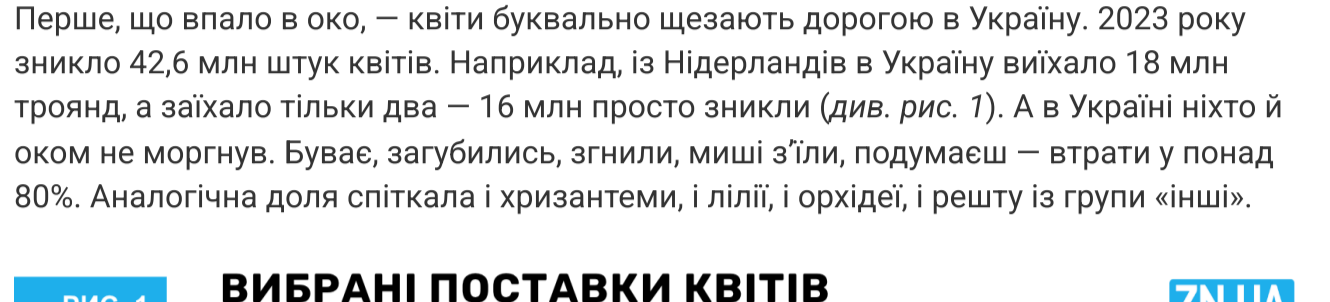
Наш основний інструмент — дзеркальна статистика, порівняння офіційних даних української митниці з даними країн-партнерів. Оскільки один і той самий товар має бути задекларований і як експорт, і як імпор, розбіжності в цифрах прямо вказують на контрабанду, маніпуляції та заниження митної вартості. У дзеркальній статистиці можна зустріти як кількісні аномалії, так і цінові. Перші — ознака контрабанди, другі — маніпуляції із митною вартістю. Дивись, аналізуй, зупиняй — нічого складного. А є сфери, де присутні кількісні й цінові розбіжності разом, — от вони і мають стати першочерговими. Бо такий букет аномалій — свідчення масштабної та глибокої вторинної тіншової діяльності. І «букет» у цьому випадку дуже влучне слово, адже прикладом, на якому ми хочемо розповісти про таку комплексну аномалію, будуть квіти.

За кількістю торговим точкам із квітами фору дадуть хіба що аптеки. Певно, до впровадження комендантської години ми були чи не єдиною європейською країною із цілодобовими квітковими магазинами. Попит стабільно високий і неelasticний. Організація — через фізсіб-підприємств. Продаж за готівку із записом у зошит замість фіскального чека — норма навіть для 2026-го. Не ринок, а клоцядя. Тому, лобачивши аномалії у квітковій «дзеркальці», ми здивувалися лише одному — впертому небажано митниці яось прикрити зловживання на цьому ринку, які без перебільшення тривають роками.

У шухах усе зв'язало

Для аналізу ми взяли 2023, 2024 і 2025 роки. Проблеми знайшлися скрізь. Наша відправна точка — Нідерланди, чи не найбільший квітковий хаб Європи. Наші ключові товари: троянди, хризантеми та «інше» — категорія, в яку вальтисся скопом усе, що не заслужило на персональний код у митній статистиці.

Перше, що впало в око, — квіти буквально щезають дорогою в Україну. 2023 року зникло 42,6 млн штук квітів. Наприклад, із Нідерландів в Україну виїхало 18 млн троянд, а заїхало тільки два — 16 млн просто зникли (див. рис. 1). А в Україні ніхто й око не моргнув. Бував, загубились, згнили, миші з'їли, подумавеш — втрати у понад 80%. Аналогічна доля спіткала і хризантеми, і лілії, і орхідеї, і решту із групи «інші».

Інфографіка: ZN.UA
Звісно, якщо реакції нема, а її не було, можна продовжувати. Тож 2024-го ситуація повторюється: виїхало в Україну біля як 13 млн троянд, а заїхало — три. Загалом за трьома обраними нами кодами дорогою безслідно щезає майже 40 млн штук квітів. Хтось щось чув про занепокоєння цим фактом, скликання парламентської тимчасової слідчої комісії, збурення в рядах митників, вказівки від профільного міністерства терміново розібратись? Нічого подібного.

У результаті, за даними 2025-го, дорогою в Україну з Нідерландів щезає ще 35,5 млн квітів. Так, кількісно трохи менше за попередні «рекорди», зате не в грошах (але про це нижче).

Зрештою, наприкінці 2025-го таки було зібрано ТСК під головуванням депутатики Галини Янченко, присвячену «квітковій проблемі». Два факти з неї дають нам повне розуміння того, як сама митниця ставиться до проблеми. По-перше, з'ясувалося, що подішкному в.д. керівника митниці Сергію Звинцізеру про проблему сигналізували давно, але ситуація вперто не змінювалася. По-друге, заступник голови Державної митної служби Владислав Суворов на ТСК заявив, що митниці за результатами перевірок виявили розбіжності тільки у близько 30% поставок, причому лише троянд.

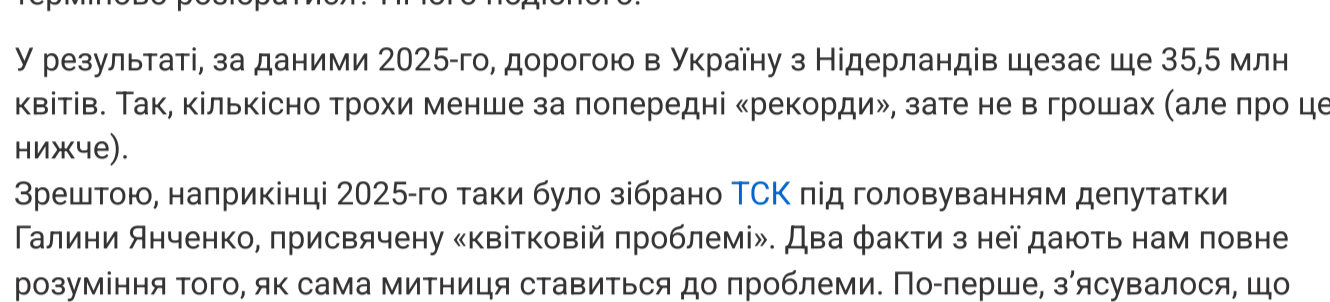
Припустимо, що перевірки охопили виключно 2025-й, коли троянд дійсно «загубилися» менше, ніж раніше: виїхало 18,8 млн шт., приїхало — 10,2 млн шт. Виходить, зникло 46%, і жодні правила округлення не зроблять із них 30%.

Прикро, але ніхто з присутніх на очевидну брехню пану Суворову не вказав. Ніхто не навів дані імпорту троянд попередніх років. Не зауважив, що того ж 2025-го «зникло» майже 70% поставок хризантем. Усі мовчки погодилися із 30%, які потрапили до офіційного звіту ТСК, очевидно пом'якшуючи проблему. Зрештою учасники домовилися взяти питання під контроль і проводити рейди для перевірки підозрілих вантажів. Про перевірки підозрілих митників — ані пари з вуст.

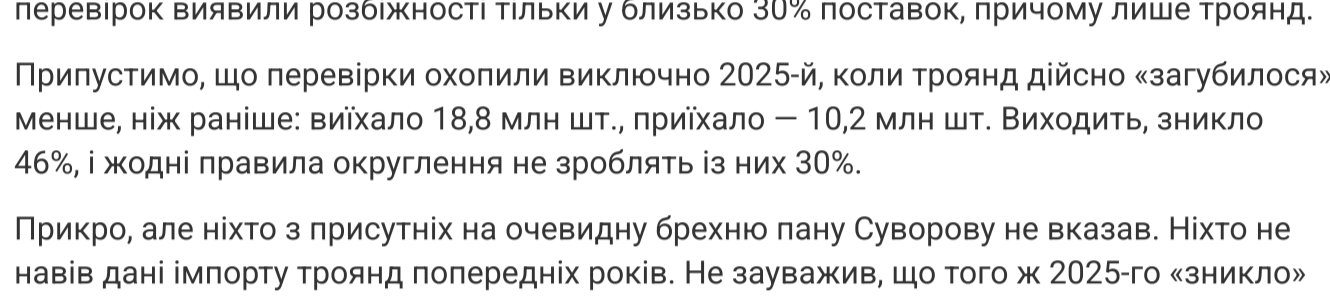
Утім, такі величезні кількісні аномалії пояснити може тільки і виключно документарна контрабанда. Жоден зовнішній чинник не міг би знищити 70–80% товару дорогою, та й у потаємне двоє дурбона точно не сковати. Ці «зникли» квіти точно заїхали в Україну і були тут продані без належної сплати митних зборів і без подальшої сплати податків, а головне — за безпосереднього сприяння працівників митниці. Бо випадково такої різниці не проморгати. Оскільки мова про «навар» у десятки мільйонів доларів, тіншовим квіткарям точно вистачило на хабарі, які засліпили митників і відібрали у них базові знання арифметики.

Скільки коштують ваші троянди?

Цінові аномалії квіткового імпорту не менш вражаючі. Для початку варто глянути на загальну вартість «зниклих» квітів. По суті, це суми, з яких не було сплачено ані 20% ПДВ, ані мита у 5–10% (залежно від виду). Отже, за даними дзеркальної статистики за трьома нашими кодами: 2023-го «зникло» квітів на 18,3 млн дол., 2024-го — на 19,4 млн, 2025-го — на 23,5 млн дол. (див. рис. 2). Тобто тільки 2025 року держава через квіткову контрабанду недоотримала близько 7 млн дол. Загалом за три роки — біля як 18 млн дол. Партнери нас так розбавували останніми роками, що суми у десятки мільйонів уже перестали вражати. А драма, бо десь стільки ж Нідерланди виділили Україні щороку на закупівлю трансформаторів для підтримки енергетики. Ми їх попросили, бо у нашому бюджеті потрібної суми грошей не знайшлося.

Інфографіка: ZN.UA
Та лише цім цінові аномалії не обмежуються. Порівняння експортних цін Нідерландів із середньою імпоротною ціною в Україні чітко вказує ще й на заниження митної вартості. Адже виходить, що квіти купують у Нідерландах дорожче, ніж потім продають в Україні. Зокрема, 2025-го експортна ціна однієї троянди була на 16 центів вищою за імпорту, а однієї хризантеми — на 29 центів (див. рис. 3). Рекорд 2025-го встановили орхідеї, в яких експортна вартість перевищувала імпорту на 3,2 дол.

Інфографіка: ZN.UA
Економічно це безглуздо, адже в імпорту вартість додають доставки, страхування та власне заробіток трейдера, отже, саме вона має бути вищою за експортну ціну. Якщо ж ви бачите зворотну ситуацію, то це точно заниження вартості: просто зменшення згаданих митних і податкових зборів. Оформити це нескладно: просто у документах замість «троянди» можна написати абстрактне «квітучі рослини». Наче схоже, от тільки митна вартість у «квітучих рослинах» і п'ять разів нижча. Митник, що перевіряє вантаж і документи, точно про це знає. Але чому? Тільки 2025-го заниження вартості імпорту троянд становило 1,7 млн дол., а хризантем — 1,5 млн дол.

Тобто навіть і нечленіні поставки, які за документами таки доїжджають до України, однак не розмитнюються за законом і зі сплатою всіх належних зборів. Уявіть, що ви купили товар, щоб перепродати, але 80% по дорозі зникло, а решту 20% ви вирішили продати дешевше, ніж купили. Чи вигідним був би такий бізнес? Чи міг би він існувати реклами?

По суті, квіткарі обманюють український бюджет двічі: або в чорну не платять, або в сіру не доплачують.

Митниця бачить і перше, і друге, але, як завжди, готова до розумних компромісів за гроші гроші. Ми проаналізували географію трейдингу за ці роки — вона змінювалася і розширювалася. Якщо 2023-го 70% троянд в Україну експортували болгарські трейдери, то потім активно додавалися нові й нові країни, гегемонія болгар розмивалася, і от уже за результатами 2025-го на першому місці із 34% усіх поставок опинилася Велика Британія. Видно, що ринок ділили й дробили, але все це жодним чином не вплинуло на згадані кількісні та цінові аномалії, бо «єдине вікно» на митниці було завжди відкрите.

Щоб пересвідчитися, що ми точно бачимо те, що бачимо, ми проаналізували імпорту гвоздик до України. Така собі контрольна група, що приймає плацбо. Чому гвоздики? Бо близько 80% із них їдуть в Україну з Туреччини, мають турецьке походження та завозяться турецькою компанією. Майже експеримент у стерильних умовах. Так от, дзеркальна статистика цієї поставок не показує жодних аномалій. Наприклад, 2023-го виїхало з Туреччини 1,61 млн шт. ціною у два центи за штуку, а приїхало в Україну — 15,99 млн шт. ціною вже по п'ять центів. Є незначні розходження у кількості, які реально можна списати на ясь об'єктивні обставини. Але головне — жодних аномалій у вартості: імпортна ціна в Україні у два з половиною рази вища за експортну. Так, турецький трейдер непогано тут заробляє на своїх гвоздиках, але він сплачує до нашого бюджету все, що належить.

Власне, в інтересах держави, щоб усі так працювали. В усіх сферах. Бо яось так виходить, що влада кидається зупиняти контрабанду секторально і виключно у відповідь на скандали. Скільки вже хвиль пройшло: то смартфони, то брендовий одяг, то кава, то ліси. Тепер ось квіти. І жодних спроб системно розв'язати проблему.

Цьогоріч ви ще не раз почуєте про «перезавантаження митниці»: служба отримала нового керівника, Верховна Рада впритул наблизилась до прийняття нового Митного кодексу, почалася підготовка до масштабної реєстрації як керівництва, так і решти персоналу, почався діалог із Мінфіном про підвищення митниками зарплат «хоча б до рівня 72 000 грн», у планах — долучити їх і до програми пільгової іпотечі «ЄСосел».

Що сказати, чимало приводів пообіцяти нам, що так, як раніше, вже не буде. Тож не забуваємо, що це далеко не перше «перезавантаження» і не перший амбітний керівник. Що описані нами схеми порушують як майбутній, так і чинний кодекс. А масштабна реєстрація вже була у 2019–2020 роках, а 2023-го були локальні перевірки та відсторонення десятків працівників. Та й поточна середня зарплата на митниці 2026 року становить 49 тисяч грн, а історично про розквіт митниці, яке не відповідає ані 49, ані 72 тисячам на місяць, не бракувало ніколи. А головне, що весь цей час у митниці були всі потрібні інструменти, щоб зупинити схеми, але яось руки не доходили.

Авторка: **Юлія Самаєва**

Джерело: ZN.UA

Ксенія Черкасова, репортер

Висвітлює резонансні події та суспільну тематику. Спеціалізується на роботі з джерелами та верифікації інформації в умовах воєнного часу.

СТОРИНКА ДЛЯ ДРУЖУ

Теги: Мандзя, Оrest, Державна митна служба, Митна служба, Контрабанда, Бізнес

Шахрайство НАБУ Корупція

Читайте по темі:

- Мільярдин дериван на 1,7 мільярда**
Під час війни: правоохоронці везли із котлованів та інженерні мережі в Миколаєві
- Сірий кардинал і одеська торгівля: як Сергій Червоний отримав контроль над одним із найгрозливіших управлінь мерії**
- Бізнес виграв суд у Тернопільській митниці, якраз намагаючись утнути завищені податки на імпорту сировини**
- В Одесі засудили організатора фінансової піраміди, через яку люди втратили сотні тисяч гривень**
- Американські компанії за лічені дні залучили понад 100 мільярдів доларів на ШІ-перегони**
- Україна наразі виконала 15% реформи, необхідних для вступу до Євросоюзу, — The Guardian**
- Зі зброєю через «зелений коридор»: в Одесі суд општрафував іноземця за ватрени в підлокитному авто**
- Прикордонники викрили спробу контрабанди техніки на 100 тисяч гривень**
- «Лавра» поштою: МВС застерігає українців від купівлі водійських посвідчень через інтернет**

Коментарі:

comments powered by Disqus

ВАЖЛИВІ НОВИНИ

- Вбитий в Іспанії Андрій Портнов був під прицільним місяцями: слідство виїшло на брата в Азізових із російськими паспортами**
- «Інвестиції» для «Саші Седого»: як Олександр Сеїдов та чиновники розлили 250 мільйонів на проєкті Kingsrap**
- Токени в крові та біль у серці: нові деталі загибелі мобілізованого киянина після перебування у ЦК**
- Близько 60 ракет у Нацполіції оприлюднили перші кадри після атаки РФ по Києву**
- Від троянд до трансформаторів: як митниця «втратила» 18 мільйонів доларів на квітковій контрабанді**
- Контрабандний «хуторний» вантаж на кордоні з Румунією затримав українця зі 100 шкурками куниця**
- В Іркутській області РФ розвиває російський стратегічний бомбардувальник Ту-22М3**
- «Схеми на посилках»: громадянина Китаю општрафували за митні махінації з вигаданими отримувачами**
- Ворог знає, що там ратувальники: нові деталі трагедії у Харкові, де загинули співробітники ДСНС**
- У Варшаві підпалили український ресторан MUG MUG: нападники розлили бензин і повернулися фотографувати пожежу**
- Вирок за махінації: колишня посадовеця «Центрерент» уклала угоду в справі про збитки на 176 мільйонів гривень**
- Трагічна звістка: у російському полоні внаслідок катувань загинув «азовець» Микола Брусев**
- Сотні мільйонів державних коштів: як підірвав стратегічну дорогу без реальної конкуренції віддали субідрарювачі «Ростдорстро»**
- ЄС закупує гаїки: під санкції потрапили «дудівник» Пуніна, «торемник» Навального та тіншовий флот РФ**
- Працювала на ворога: СБУ викрила агентку РФ, яка наводила удари по столиці**
- Крипторинок реагує на геополітику: біткоїн зріс на тлі новин про угоду США та Ірану**
- Ціновий удар по цивільним в Закарпатському районі: окупанти обстріляли Коммушув під час видачі гуманітарної допомоги**
- «Благора сімгити швидкість»: пасажирка такої розмови жалувалась подробиці ДТП у Києві**
- Світлана Лобода продала елітний маєток під Москвою за понад пів мільярда гривень**
- «Повірнули дипломат» уряд Британії планує забронити соціємери для 16 років**
- Зеленський розкрив деталі щодо ініціативи зустрічі з Путиным на саміті G7**
- На Закарпатті мобілізований помер у приміщенні ЦДК: ДБР, поліція та обумдсмен розпочали розслідування**
- Понад 6 очок на одне місце: «Український поведомлю» про критичну нестачу квітків**
- СБУ оприлюднила докази: уламки «Герані», якою РФ атакувала Києво-Печерську лавру**
- Чергова атака на Херсон: російські війська адрили пошу із супермаркетом, є поранені**
- Веропол накрив шахарський концентрі із оборотом 50 мільйонів євро: затримано десятки учасників схеми**
- Викриття на Одещині: полковник Тероборони «продавав» місця у тилових підрозділах для ухилинців**
- Тортури за «Борни»: у Дніпрі затримали групу виважив, які застосовували електрощок та скакани**
- Справа «Україназаводу»: колишнього керівника Турчинської філії підозрюють у нанесенні державі збитків на 1,2 мільйона гривень**
- Київське метро прийняло понад 40 тисяч людей під час масованого удару**
- За рік — дві квартири і два авто: судина посадовця одеського ЦІК Руслана Пашері різко наростила статки під час війни**
- Руйнування святині та культури: президент заявив про цілеспрямовану атаку РФ по серцю Києва**